

การพัฒนาการจัดการสวัสดิการผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลสตึก อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์
A Study of Elderly Welfare Management Development Guidelines in Satuek Subdistrict Municipality,
Satuek District, Buriram Province

จรรยา พานนท์ รองศาสตราจารย์ ดร. สมมาตร ผลเกิด
 สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องการศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดการสวัสดิการผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลสตึก อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ มีจุดมุ่งหมาย เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดการสวัสดิการผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลสตึก อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ กลุ่มเป้าหมาย ได้จากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 25 คน และการอภิปรายกลุ่ม (Focus Group Discussion) จำนวน 12 คน รวมทั้งสิ้น 37 คน ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่เทศบาลตำบลสตึกที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการจัดการสวัสดิการผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลสตึก จำนวน 3 คน ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลสตึก 16 ชุมชน ชุมชนละ 2 คน รวมจำนวน 32 คน ผู้นำชุมชน จำนวน 2 คน 2. เอกสาร ได้แก่ กฎระเบียบข้อบังคับโครงการและรายงานผลการปฏิบัติงานผู้สูงอายุในเขตอำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ ทั้ง 6 ด้าน ด้านสุขภาพและการรักษาพยาบาล ด้านรายได้ ด้านที่อยู่อาศัย ด้านนันทนาการ ด้านความมั่นคงทางสังคม ครอบครัว ผู้ดูแลและการคุ้มครอง ด้านการสร้างบริการทางสังคมและเครือข่ายการเกื้อหนุน เพื่อศึกษาการพัฒนาการจัดการสวัสดิการผู้สูงอายุ ศึกษาปัญหา อุปสรรคและผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานของเทศบาลตำบลสตึกในรอบ 3 ปีที่ผ่านมา ผลการวิจัยพบว่า 1) ความต้องการในการจัดการสวัสดิการของผู้สูงอายุ มีความต้องการที่จะให้สวัสดิการ 6 ด้าน ได้แก่ การจัดการสุขภาพและการรักษาพยาบาล ด้านรายได้ ด้านที่พักอาศัย ด้านนันทนาการ ด้านการบริการทางสังคม และด้านการบริการและเครือข่ายการเกื้อหนุน โดยเฉพาะความต้องการการจัดการสวัสดิการด้านรายได้ เป็นสิ่งที่ต้องการมากที่สุดและด้านสุขภาพอนามัย ซึ่งความต้องการดังกล่าวเป็นความต้องการที่สนองต่อความต้องการทางด้านร่างกายและจิตใจ โดยต้องการให้ทางเทศบาลจัดสวัสดิการให้ครบทุกด้านตามที่ต้องการ 2) แนวทางการจัดการสวัสดิการแก่ผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลสตึก พบว่า แนวทางการจัดการสวัสดิการเป็นแนวทางการจัดที่แยกประเด็นการจัดแต่ละด้าน ได้แก่ด้านรายได้ พบว่า เทศบาลต้องมีการจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติมหรือประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณเพื่อเพิ่มเบี้ยยังชีพ และการจัดฝึกอบรมอาชีพให้แก่ผู้สูงอายุ ด้านการรักษาพยาบาล ควรจัดเจ้าหน้าที่เพื่อออกไปให้คำแนะนำการดูแลสุขภาพ การประสานความร่วมมือกับอาสาสมัครสาธารณสุขหมู่บ้าน และมีการจัดตั้งอาสาสมัครผู้ดูแลผู้สูงอายุ (อสผ.) ด้านที่อยู่อาศัย ควรจัดสรรงบประมาณเพื่อซ่อมแซมที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุที่มีสภาพชำรุดที่อยู่อาศัยไม่มีความมั่นคงแข็งแรง จัดเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเข้าไปให้คำแนะนำด้านสุขอนามัยของที่พักอาศัย ให้แก่บ้านเรือนที่มีผู้สูงอายุอาศัยอยู่ และการจัดหาที่พักให้กับผู้สูงอายุที่ไม่มีที่พักอาศัยให้ทั่วถึง ด้านนันทนาการ ควรมีการจัดสรรงบประมาณในการจัดทัศนศึกษาสถานที่สำคัญทางศาสนาในพื้นที่อื่น ๆ เพื่อให้ผู้สูงอายุได้พักผ่อน การจัดกิจกรรมวันผู้สูงอายุในเทศกาลสงกรานต์ ด้านความมั่นคงทางสังคม ครอบครัว ผู้ดูแลและการคุ้มครอง ควรจัดเทศบาลเคลื่อนที่เพื่อให้บริการด้านต่าง ๆ กับประชาชนอย่างน้อย 2 เดือนต่อ 1 ครั้ง เพื่อจะได้ตรวจสุขภาพแก่ผู้สูงอายุ ให้คำแนะนำวิธีการรักษาสุขภาพแก่ผู้สูงอายุ มีการจัดกิจกรรมออกกำลังกายที่เหมาะสมกับวัย และการจัดหาพาหนะรับส่งในการเข้ารับบริการตรวจร่างกายตามระยะเวลาที่โรงพยาบาลนัดหมายด้านการบริการและเครือข่ายการเกื้อหนุน เป็นสิ่งที่จำเป็นต่อการพัฒนาสวัสดิการในด้านต่าง ๆ ของเทศบาลตำบลสตึก ควรประสานกับหน่วยงานภาคีเครือข่ายการพัฒนาที่เกี่ยวข้อง กลุ่มอาชีพ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนหรือกลุ่มประชาสังคมในชุมชนให้มีส่วนร่วม ในการพัฒนาและจัดสวัสดิการแก่

ผู้สูงอายุ นอกจากนี้ การจัดตั้งชมรมเครือข่ายผู้สูงอายุเป็นแนวทางหนึ่งที่จะก่อให้เกิดการช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันได้

คำสำคัญ : การพัฒนา/ การจัดสวัสดิการผู้สูงอายุ เทศบาลตำบลสตึก

ABSTRACT

The purpose of this research was to study the elderly welfare management development guidelines in Satuek Subdistrict municipality, Satuek District, Buriram Province. The samples 25 people, selected by using purposive random sampling, and 12 people were for focus group discussion in total of 37 people. The others personnel were the service providers including 3 municipality staff responded for taking care of elderly welfare, 2 people for each community in total of 32 people, and 2 community leaders (head of village, assistant of head village, and community chairperson). The documents were the regulations and elderly reports in 6 aspects, namely; health and care payment; income; residency; homage; social, family, and guardian stability; and social service establishing and hospitality network. The findings were as follows:

1. The needs of elderly welfare management in 6 aspects were health and care payment; income; residency; homage; social, family, and guardian stability; and social service establishing and hospitality network. Especially, the income was the most needs, and the health was the needs related to physical and mental needs.

2. When classifying the elderly welfare guidelines into the aspects, it was found as following: 1) income: the municipality should allocate the adding budget or cooperate with the related organizations for asking the budget support for adding the salary and provide the occupation training to elderly; 2) care payment: the staff should allow for going to provide the suggestions to people in taking care their health, cooperate with village health volunteers and appoint the volunteers to take care the elderly; 3) residency: the budget for repairing the elderly houses should be allocate, provided the staff to give the healthy suggestions of their houses, and gave the resident to elderly thoroughly; 4) homage: the budget for study tour at religion places should be allocated to give the chance to relax; 5) social, family, and guardian stability: the municipality should be provided the mobile municipality to give the others services to people at least 2 months per time for checking their health, provide suggestions, do the exercises to them; 6) social service establishing and hospitality network: it should be consulted with the related organizations.

Keywords: elderly welfare management development guidelines, Satuek Subdistrict municipality, income

บทนำ

สภาพสังคมไทยในอดีตซึ่งเป็นสังคมเกษตรกรรมที่มีความเป็นอยู่เรียบง่าย มีความเอื้ออาทร มีความสัมพันธ์เป็นพี่เป็นน้อง คนในชุมชนอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข มีวิถีการดำรงชีวิตที่คล้ายคลึงกัน มีขนบธรรมเนียมประเพณีที่ดีงาม และสืบทอดกันมาตั้งแต่โบราณ มีสภาพเป็นครอบครัวใหญ่อยู่ร่วมกัน ตั้งแต่ปู่ ย่า ลุง ป้า น้า อา และหลาน เป็นครอบครัว

ที่อบอุ่น ผู้สูงอายุได้รับการเคารพ ได้รับการดูแลเอาใจใส่เป็นอย่างดี ทำให้ผู้สูงอายุมีความรู้สึกว่ามีคุณค่าและภาคภูมิใจ

สภาพเศรษฐกิจแบบทุนนิยม ที่มีการแข่งขันกันสร้างฐานะ ค่าครองชีพสูงต้องรับภาระค่าใช้จ่าย แต่ละคนต้องดิ้นรนออกไปหางานทำนอกบ้าน ไม่มีเวลาดูแลครอบครัวใหญ่ที่เคยอบอุ่นกลายเป็นภาระของครอบครัว ค่านิยมในการสร้างครอบครัวยุคใหม่นิยมสร้างครอบครัวขนาดเล็กเพื่อลดภาระการแบกรับค่าใช้จ่าย ในขณะที่เดียวกันก็ทุ่มเทเวลาให้กับการทำงานเพื่อให้มีรายได้เพียงพอกับค่าใช้จ่ายในการดำรงชีพ ดังที่ ณรงค์ เพ็ชรประเสริฐ (2549 : 4) กล่าวว่า การจะได้อายุที่ยืนยาวขึ้นอยู่กับสุขภาพและความสะอาดของร่างกาย จำเป็นต้องดิ้นรนเร่งรีบในการ ทำมาหากิน ผู้คนเริ่มเห็นแก่ตัว มีการแย่งชิงทรัพยากรเพื่อให้ได้มาซึ่งสิ่งที่ตนต้องการ มีการอพยพแรงงานเข้าสู่สังคมเมืองและเป็นเหตุให้เกิดการขยายตัวของชุมชนเมืองอย่างรวดเร็ว คนส่วนใหญ่ให้ความสำคัญแก่วัตถุมากกว่าคุณค่าด้านจิตใจ สภาพความเปลี่ยนแปลงของสังคมเช่นนี้ส่งผลกระทบต่อสังคมหลายประการ เช่น การทอดทิ้งผู้สูงอายุให้อยู่ตามลำพัง ลักษณะครอบครัว เปลี่ยนไปเป็นครอบครัวเดี่ยว สมาชิกในครอบครัวมีเวลาดูแลเอาใจใส่กันน้อยลง ผู้สูงอายุหรือปู่ย่า ตายาย กลายเป็นส่วนเกินของครอบครัว จึงขาดการเอาใจใส่ดูแล บางคนถูกทอดทิ้ง หรือถูกนำไปไว้ในสถานสงเคราะห์คนชรา ทำให้สภาพร่างกายและจิตใจของผู้สูงอายุ เสื่อมโทรมลง ทั้งที่ผู้สูงอายุเหล่านี้เคยทำประโยชน์ให้แก่ลูกหลาน สังคมและประเทศชาติมาเป็นอันมาก

บทบาทของผู้สูงอายุ เมื่อครั้งอยู่ในวัยฉกรรจ์ถือได้ว่าเป็นเสาหลักของครอบครัวในทุกด้าน แต่สภาพสังคมในปัจจุบัน ได้เปลี่ยนแปลงไปมาก โดยเฉพาะสังคมเมืองที่มีค่าครองชีพสูง การดำเนินชีวิตของคนหนุ่มสาวต่างต่อสู้ดิ้นรน ต่างคนต่างอยู่ มีการพึ่ง ตนเองมากขึ้น ทำให้มีเวลาในการดูแล ผู้สูงอายุในครอบครัวน้อยลง จึงทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างลูกหลานกับผู้สูงอายุลดน้อยลงไปตลอดเวลา ในที่สุดผู้สูงอายุถูกทอดทิ้งให้อยู่ตามลำพัง ช่วยเหลือตัวเองไม่ได้ต้องอยู่ในสภาพที่ลำบากและกลายเป็นภาระของสังคมในที่สุด ในปัจจุบันผู้สูงอายุในประเทศไทยนับวันแต่จะมีเพิ่มจำนวนเพิ่มขึ้น ทั้งนี้เป็นผลเสียเนื่องมาจากความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยีทางการแพทย์ทำให้คนที่มีอายุยืนมากขึ้น

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 กำหนดบทบัญญัติ เรื่องสิทธิและเสรีภาพของประชาชนด้านสวัสดิการสังคมที่รัฐต้องจัดสวัสดิการขั้นพื้นฐานให้แก่ประชาชนทุกชนชั้น ผู้สูงอายุที่มีรายได้น้อยที่ไม่เพียงพอ ที่ต้องได้รับความช่วยเหลือจากรัฐ ให้สิทธิประชาชนได้รับหลักประกันและสวัสดิการในการทำงานอยู่หลายมาตรา เช่น มาตรา 51 ได้กำหนดไว้ว่าบุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับบริการทางสาธารณสุขที่เหมาะสมและได้มาตรฐานและผู้ยากไร้มีสิทธิได้รับการรักษาพยาบาลจากสถานบริการสาธารณสุขของรัฐโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย มาตรา 53 บุคคลซึ่งมีอายุเกินหกสิบปีบริบูรณ์และไม่มีรายได้เพียงพอแก่การยังชีพมีสิทธิได้รับสวัสดิการสงเคราะห์ความสะอาดอันเป็นสาธารณะอย่างสมศักดิ์ศรีและความช่วยเหลือที่เหมาะสมจากรัฐ มาตรา 80 รัฐต้องดำเนินการตามนโยบายด้านสังคม การสาธารณสุข ด้วยการสงเคราะห์และจัดสวัสดิการให้แก่ผู้สูงอายุ ผู้ยากไร้ ผู้พิการหรือทุพพลภาพและผู้อยู่ในสภาวะยากลำบากให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและพึ่งพาตนเองได้

พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองท้องถิ่น พ.ศ.2542 พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 กำหนดกรอบทิศทางและแนวทางการดำเนินงานของแผนปฏิบัติการ อันรวมถึงงานสวัสดิการสังคมด้านผู้สูงอายุ การถ่ายโอนงานด้านสวัสดิการผู้สูงอายุให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไปปฏิบัติถือเป็นภาระกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นดำเนินงานและบริหารงานเพื่อส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ โดยทั้ง 3 ส่วนมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมสนับสนุนการให้ความคุ้มครองในด้านต่าง ๆ แก่ผู้สูงอายุ ทางกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นเล็งเห็นถึงความสำคัญในเรื่องของผู้สูงอายุตามกฎหมายและพระราชบัญญัติต่าง ๆ ดังกล่าว องค์กรปกครอง

ส่วนท้องถิ่นจึงต้องตระหนักและให้ความสำคัญกับการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุ กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น จึงได้มีการกำหนดมาตรฐานการสงเคราะห์ผู้สูงอายุขึ้นในปี พ.ศ. 2549 เพื่อให้หน่วยงานในสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น ดำเนินการจัดสวัสดิการและการให้บริการด้าน ต่าง ๆ แก่ผู้สูงอายุเป็นมาตรฐานเดียวกัน และเกิดความพึงพอใจแก่ผู้สูงอายุและไม่ว่าผู้สูงอายุจะอยู่ส่วนใดของพื้นที่รับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่ง ซึ่งมีอยู่ทั่วประเทศจะต้องได้รับ บริการสวัสดิการผู้สูงอายุในมาตรฐานขั้นต่ำที่เท่าเทียมกันอันจะส่งผลให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิต ที่ดีขึ้นเทศบาลตำบลสตึก ซึ่งเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีหน้าที่ในการดูแลด้านสวัสดิการแก่ผู้สูงอายุ ด้วยการสงเคราะห์ ส่งเสริม สนับสนุน ให้ผู้สูงอายุมีความเป็นอยู่ที่ดีดำรงกายและจิตใจ ให้สามารถดำรงอยู่ในครอบครัวและสังคมได้อย่างเป็นสุขและสามารถดำรงอยู่ในครอบครัวได้อย่างเป็นสุขและสามารถพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุ ในเขตเทศบาลตำบลสตึก อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลสตึก อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ ทั้ง 6 ด้าน (มาตรฐานการสงเคราะห์ผู้สูงอายุ , 2549 : 29-32) ดังนี้

- 1.1 ด้านสุขภาพและการรักษาพยาบาล
- 1.2 ด้านรายได้
- 1.3 ด้านที่อยู่อาศัย
- 1.4 ด้านนันทนาการ
- 1.5 ด้านความมั่นคงทางสังคม ครอบครัว ผู้ดูแลและการคุ้มครอง
- 1.6 ด้านการสร้างบริการทางสังคมและเครือข่ายการเกื้อหนุน

2. กลุ่มเป้าหมาย ได้จากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 25 และการอภิปรายกลุ่ม (Focus Group Discussion) จำนวน 12 คน รวมทั้งสิ้น 37 คน ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่เทศบาลตำบลสตึกที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลสตึก จำนวน 3 คน ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลสตึก 16 ชุมชน ชุมชนละ 2 คน รวมจำนวน 32 คน ผู้นำชุมชน จำนวน 2 คน

3. พื้นที่ ชุมชน จำนวน 16 ชุมชน ในเขตเทศบาลตำบลสตึก อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์

4. ระยะเวลาในการดำเนินการวิจัย ตั้งแต่เดือนตุลาคม พ.ศ.2553 ถึง สิงหาคม 2554

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ มุ่งศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลสตึก อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ กลุ่มเป้าหมาย ได้จากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 25 และการอภิปรายกลุ่ม (Focus Group Discussion) จำนวน 12 คน รวมทั้งสิ้น 37 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษารูปแบบแนวทางการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุ ลักษณะเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 4 ชนิด ดังนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กฎระเบียบ แผนพัฒนาสามปี โครงการและรายงานผลการปฏิบัติงานของเทศบาลตำบลสตึก ในรอบ 3 ปีที่ผ่านมา

2. การสัมภาษณ์ การสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (Unstructured Interview) ที่ประกอบด้วยรายการคำถามที่ผู้วิจัยได้กำหนดประเด็นในการซักถามไว้ล่วงหน้าที่มีเนื้อหาที่ครอบคลุมการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุทั้ง 6 ด้าน มีความยืดหยุ่นไม่มีแบบแผนที่กำหนดไว้ตายตัว เพื่อให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายกับสิ่งที่ต้องการศึกษา ในการสร้างแบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

3. การสนทนากลุ่ม (Focus Groups Discussion) การสนทนากลุ่มเป็นเครื่องมือวิจัยชนิดหนึ่ง ที่ผู้วิจัยนำมาใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ทศคติ ความเชื่อ ความรู้สึก ประสบการณ์ และปฏิกิริยาของผู้เข้าร่วมสนทนา ที่เป็นกลุ่มผู้นำท้องที่ จำนวน 12 คน เพื่อให้ได้รายละเอียดของข้อมูลเชิงลึกอันเป็นการตรวจสอบข้อเท็จจริงและเป็นการเสริมให้ข้อเท็จจริงชัดเจนยิ่งขึ้น

4. การสังเกต (Observation) ผู้วิจัยใช้วิธีการสังเกตแบบไม่มีโครงสร้าง (Unstructured Observation Form) ที่ไม่มีการกำหนดสิ่งที่จะต้องสังเกตไว้ก่อนล่วงหน้า เป็นการสังเกตอย่างอิสระ จึงไม่ได้กำหนดเรื่อง ประเด็น หรือรายการของสิ่งที่จะทำการสังเกต ไว้ก่อนล่วงหน้าบันทึกเหตุการณ์ที่เห็นจริง ๆ จากการใช้ประสาทสัมผัสทุกอย่างเพื่อค้นหาความจริงของปรากฏอย่างใกล้ชิด เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุม และสมบูรณ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเก็บรวบรวมด้วยวิธี ดังนี้

1. รวบรวมข้อมูลจากเอกสาร ได้แก่ แผนพัฒนาสามปี โครงการต่าง ๆ ของเทศบาลตำบลสตึก วิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้อง

2. การสัมภาษณ์ (Interview) การเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม (Field Data Collection) ด้วยการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยใช้ วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In Depth Interview) เป็นการสัมภาษณ์ ผู้รับบริการ จำนวน 32 คน ผู้นำชุมชน จำนวน 2 คน และผู้ให้บริการ จำนวน 3 คนรวม 37 คน

3. การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เป็นวิธีการหนึ่งที่ผู้วิจัยนำมาใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากการสนทนากลุ่มกับกลุ่มเป้าหมายที่อยู่ในเขตตำบลสตึก จำนวน 12 คน โดยคัดเลือกจาก กำหนด ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ผู้สูงอายุ เจ้าหน้าที่เทศบาลตำบลสตึก ในเขตเทศบาลตำบล สตึก เนื่องจากมีตำแหน่งทางการปกครองในลักษณะที่ใกล้เคียงกัน และเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการครอบงำทางความคิดหรือชักนำให้ผู้อื่นเห็นคล้อยตาม เพราะในระหว่างการสนทนาต้องแสดงความคิดเห็นทั้งที่สอดคล้องและโต้แย้งกันตลอดเวลา โดยผู้วิจัยทำหน้าที่เป็นผู้ดำเนินการสนทนา (Moderator) ด้วยตนเอง และคอยจุดประเด็นในการสนทนา โน้มนำให้กลุ่มเกิดแนวคิดและแสดงความคิดเห็นอย่างกว้างขวาง ละเอียด ลึกซึ้ง เกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของผู้สูงอายุ

4. การสังเกต (Observation) ผู้วิจัยใช้วิธีการสังเกตแบบไม่มีโครงสร้าง (Unstructured Observation) ช่วยในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติมจากวิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกเป็นรายบุคคลและการสนทนากลุ่มซึ่งแหล่งข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ด้วยการใช้ประสาทสัมผัสทุกอย่างเพื่อค้นหาความจริงของปรากฏอย่างใกล้ชิด อันเป็นการตรวจสอบข้อเท็จจริงและเป็นการเสริมให้ข้อเท็จจริงชัดเจนยิ่งขึ้น ข้อมูลที่ได้จากการสังเกตมีความเชื่อถือได้สูง เพราะเป็นข้อมูลที่ได้จากบุคคลหรือสิ่งนั้น ๆ โดยไม่มีโอกาสที่จะนึกคิดเปลี่ยนแปลง

การวิเคราะห์ข้อมูล การศึกษาวิจัยครั้งนี้ โดยมีขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูล 3 ขั้นตอน โดยแยกประเด็นการวิเคราะห์ข้อมูลตามเครื่องมือในการเก็บข้อมูล ดังต่อไปนี้

1. วิเคราะห์เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการจัดการสวัสดิการผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลสตึก อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์
2. ขั้นตอนทวนข้อมูลผู้วิจัยจะกำหนดเวลาสัปดาห์ละ 1 ช่วงเวลาเพื่อทวนทวนข้อมูล
3. ขั้นนำเสนอผลการศึกษาค้นคว้าแบบพรรณนาวิเคราะห์ ผู้ศึกษาได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นเชิงพรรณนา หลังจากรวบรวมข้อมูลแล้วจะนำข้อมูลมาจัดหมวดหมู่และนำมาสังเคราะห์จากเนื้อหาที่ได้ และนำมาเขียนรายงานเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

1. ความต้องการในการจัดสวัสดิการของผู้สูงอายุ มีความต้องการที่จะให้จัดสวัสดิการ 6 ด้าน ได้แก่ การจัดสวัสดิการด้านสุขภาพและการรักษาพยาบาล ด้านรายได้ ด้านที่พักอาศัย ด้านนันทนาการ ด้านการบริการทางสังคม และด้านการบริการและเครือข่ายเกื้อหนุน โดยเฉพาะความต้องการการจัดสวัสดิการด้านรายได้ เป็นสิ่งที่ต้องการมากที่สุดและด้านสุขภาพอนามัย ซึ่งความต้องการดังกล่าวเป็นความต้องการที่สนองตอบต่อความต้องการทางด้านร่างกายและจิตใจ โดยต้องการให้ทางเทศบาลจัดสวัสดิการให้ครบทุกด้านตามที่ต้องการ

2. แนวทางการจัดสวัสดิการแก่ผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลสตึก พบว่า แนวทางการจัดสวัสดิการเป็นแนวทางการจัดที่แยกประเด็นการจัดแต่ละด้าน ได้แก่ด้านรายได้ พบว่า เทศบาลต้องมีการจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติมหรือประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณเพื่อเพิ่มเบี้ยยังชีพ และการจัดฝึกอบรมอาชีพให้แก่ผู้สูงอายุ ด้านการรักษาพยาบาล ควรจัดเจ้าหน้าที่เพื่อออกไปให้คำแนะนำการดูแลสุขภาพ การประสานความร่วมมือกับอาสาสมัครสาธารณสุขหมู่บ้าน และมีการจัดตั้งอาสาสมัครผู้ดูแลผู้สูงอายุ (อสผ.) ด้านที่อยู่อาศัย ควรจัดสรรงบประมาณเพื่อซ่อมแซมที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุที่มีสภาพชำรุดที่อยู่อาศัยไม่มีความมั่นคงแข็งแรง จัดเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเข้าไปให้คำแนะนำด้านสุขอนามัยของที่พักอาศัยให้แก่บ้านเรือนที่มีผู้สูงอายุอาศัยอยู่ และการจัดหาที่พักให้กับผู้สูงอายุที่ไม่มีที่พักอาศัยให้ทั่วถึง ด้านนันทนาการ ควรมีการจัดสรรงบประมาณในการจัดทัศนศึกษาสถานที่สำคัญทางศาสนาในพื้นที่อื่น ๆ เพื่อให้ผู้สูงอายุได้พักผ่อน การจัดกิจกรรมวันผู้สูงอายุในเทศกาลสงกรานต์ ด้านความมั่นคงทางสังคม ครอบครัว ผู้ดูแลและการคุ้มครอง ควรจัดเทศบาลเคลื่อนที่เพื่อให้บริการด้านต่าง ๆ กับประชาชนอย่างน้อย 2 เดือนต่อ 1 ครั้ง เพื่อจะได้ตรวจสอบสุขภาพแก่ผู้สูงอายุ ให้คำแนะนำวิธีการรักษาสุขภาพแก่ผู้สูงอายุ มีการจัดกิจกรรมออกกำลังกายที่เหมาะสมกับวัย และการจัดหาพาหนะรับ ส่งในการเข้ารับบริการตรวจร่างกายตามระยะเวลาที่โรงพยาบาลนัดหมาย ด้านการบริการและเครือข่ายเกื้อหนุน เป็นสิ่งที่จำเป็นต่อการพัฒนาสวัสดิการในด้านต่าง ๆ ของเทศบาลตำบลสตึก ควรประสานกับหน่วยงานภาคีเครือข่ายการพัฒนาที่เกี่ยวข้อง กลุ่มอาชีพ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนหรือกลุ่มประชาสังคมในชุมชนให้มีส่วนร่วม ในการพัฒนาและจัดสวัสดิการแก่ผู้สูงอายุ นอกจากนี้ ควรจัดตั้งชมรมเครือข่ายผู้สูงอายุเป็นแนวทางหนึ่งที่จะก่อให้เกิดการช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันได้

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการศึกษาถึงแนวทางการพัฒนาการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลสตึก อำเภอ สตึก จังหวัดบุรีรัมย์ อภิปรายผลได้ดังต่อไปนี้

1. จากการศึกษา พบว่า ความต้องการของผู้สูงอายุในการจัดสวัสดิการมีความต้องการให้ทางเทศบาลจัดสวัสดิการให้ครอบคลุมทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ ด้านรายได้ ด้านสุขภาพอนามัยและการรักษาพยาบาล ด้านที่พักอาศัย ด้านนันทนาการ ด้านความมั่นคงทางสังคม และด้านการบริการและเครือข่ายเกื้อหนุน ซึ่งเป็นความต้องการในปัจจุบันพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต กล่าวคือ ผู้สูงอายุต้องการปัจจัย 4 เป็นพื้นฐานเพื่อการดำรง ชีวิตเช่นบุคคลทั่วไป และยังต้องการการได้รับการยอมรับ การดูแลและความสุขทางใจเพิ่มขึ้นอีกด้วย คือ ความต้องการทางด้านร่างกายและจิตใจ (Physical and Psychological Needs) ได้แก่ ความ ต้องการปัจจัย 4 เช่น อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย และยารักษาโรค ส่วนความต้องการทาง จิตใจ ได้แก่ ความต้องการความมั่นคงและปลอดภัย (Security Needs) และความต้องการได้รับการยอมรับนับถือ (Recognition Needs) ซึ่งเป็นความต้องการที่จะได้รับการยอมรับว่าเป็น สมาชิกของสังคม กลุ่ม และครอบครัว ความต้องการมีโอกาสก้าวหน้า (Opportunity Needs) โดยเฉพาะในเรื่องความสำเร็จของการทำงานในบั้นปลายของชีวิต ความต้องการทางด้านสังคม (Social Needs) ได้แก่ ความยกย่องนับถือ (Sense of Recognition) ความสำคัญ (Sense of Importance) ความเป็นเจ้าของ (Sense of Belonging) ความมีโอกาสในการทำสิ่งที่ปรารถนา

(Sense of Opportunity) ความต้องการทางด้านเศรษฐกิจ (Economical Needs) ได้แก่ ความต้องการการได้รับความช่วยเหลือทางการเงินจากบุตรหลานของตน เพื่อสะสมไว้ใช้จ่ายในสภาวะที่ตนเองเจ็บป่วย “ผู้สูงอายุต้องการให้รัฐช่วยในการจัดหาอาชีพให้เพื่อเป็นการเพิ่มพูนรายได้” ผู้สูงอายุ ต้องการที่จะเป็นผู้มีบทบาททางเศรษฐกิจ ซึ่งจุดมุ่งหมายที่สำคัญคือต้องการที่จะช่วยตนเอง' เพื่อให้พ้นจากสภาวะความบีบคั้นทางเศรษฐกิจ ดังนั้นรัฐบาลจึงได้วางนโยบายเพื่อให้ความช่วยเหลือแก่ผู้สูงอายุทั้งในด้านการแก้ปัญหาการ ถูกทอดทิ้งและสนับสนุนความต้องการพื้นฐานของผู้สูงอายุ สอดคล้องกับทฤษฎีความต้องการของมาสโลว์ (ศุติพัฒน์ ยอดเพชร 2534 : 24) ที่เป็นการความต้องการตามลำดับขั้น ได้แก่ ความต้องการทางกายภาพ (Physiological Needs) เป็นความต้องการขั้นต่ำสุดของมนุษย์ ได้แก่ ความต้องการอาหาร น้ำ อากาศ อุณหภูมิที่เหมาะสม การบรรเทา ความเจ็บปวด ต่าง ๆ เป็นต้น ความต้องการความปลอดภัย (Safety and Security Needs) ความต้องการมีอิสระ และปลอดภัยจากภัยคุกคามต่าง ๆ ความต้องการความรักและการมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของ (Belongingness, Social And Love Needs) ความรู้สึกว่าตนได้รับความเป็นมิตร ความรักและมีส่วนร่วมในการเข้าเป็นสมาชิกกับกลุ่ม ความต้องการได้รับการยกย่องนับถือ (Self-Esteem Needs) เป็นความต้องการให้คนอื่นยกย่องให้เกียรติ และเห็นความสำคัญของตน ความต้องการใฝ่รู้ใฝ่เรียน (Need to Know and Understand) เป็นความต้องการอยากรู้ อยากเข้าใจ อยากมีความสามารถ อยากมีประสบการณ์ ซึ่งนำไปสู่การประดิษฐ์ คิดค้น วิเคราะห์วิจัย เพื่อให้ได้คำตอบในเรื่องราวต่าง ๆ ความต้องการทางสุนทรียะ (Aesthetic Needs) เป็นความต้องการเพื่อความยินดี ความงาม ความละเอียดอ่อนทางจิตใจและคุณธรรมและ ความต้องการตระหนักในคุณค่าแห่งตน (Self-Actualization Needs) เป็นความต้องการเสริมเติมเต็มเพื่อความรู้สึกรู้สึกสำเร็จในชีวิต เพื่อใช้ศักยภาพสูงสุดของตน และเพื่อพัฒนาความรู้สึกในคุณค่าของตน สอดคล้องกับการศึกษาของ วิไลวรรณ วัฒนานนท์ (2543 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัญหาและความต้องการของผู้สูงอายุชุมชนบ้านเป็ด อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่า ความต้องการด้านสุขภาพของผู้สูงอายุอยู่ในระดับปานกลาง เรื่องที่พบว่ามีความต้องการมากที่สุดคือ ความต้องการเรื่องสภาวะสุขภาพอนามัย ส่วนความต้องการด้านสังคมของผู้สูงอายุอยู่ในระดับมาก เรื่องที่พบว่ามีความต้องการมากที่สุดคือ เรื่องความต้องการด้านบทบาทและความสัมพันธ์ในครอบครัว ในทำนองเดียวกันก็สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ทิพย์สุนทร์ ผลประสาธ (2543 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยวิจัยเรื่องการดูแลสุขภาพตนเองของผู้สูงอายุ อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ ผลการวิจัยพบว่า ความต้องการสิ่งสนับสนุนการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุคือ ความต้องการได้รับการสอนและเสริมสร้างทักษะการดูแลสุขภาพตนเอง กิจกรรมการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนที่ผู้สูงอายุต้องการมากที่สุด ได้แก่ การเยี่ยมและติดตามสงเคราะห์ผู้สูงอายุที่มีปัญหาบริการในชุมชนที่ต้องการได้แก่การตรวจสุขภาพ สวัสดิการที่ต้องการคือการมีกองทุนประกันความชราภาพ มีความต้องการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ข้อมูลข่าวสารที่ต้องการมากที่สุดเป็นเรื่องเกี่ยวกับสุขภาพ กล่าวได้ว่าความต้องการของผู้สูงอายุที่ต้องการให้เทศบาลตำบลสตึกเป็นความต้องการที่เกี่ยวพันกับคุณภาพชีวิตซึ่งมีความต้องการในจำนวน 6 ด้าน สอดคล้องกับแนวทางการจัดสวัสดิการของ กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (2545 : 32) ที่ได้กำหนดขอบเขตงานสวัสดิการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสภาพความเป็นอยู่ของประชาชนในสังคมให้มีความเป็นอยู่ที่ดี ได้แก่ การมีสุขภาพอนามัยที่ดี หมายถึง ประชาชนพึงได้รับการป้องกันโรคภัยไข้เจ็บการรักษาพยาบาล การส่งเสริมและพัฒนาสุขภาพร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคมอย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกัน การมีที่อยู่อาศัยตามควรแก่สภาพช่วยเสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่ดี การมีงานทำ การมีรายได้และการมีสวัสดิการแรงงาน มีรายได้อย่างน้อยเพียงพอแก่การดำรงชีพ การมีความมั่นคงทางรายได้ ไม่ให้ได้รับความเดือดร้อนเมื่อมีเหตุให้สูญเสียรายได้ทั้งหมด บางส่วนหรือไม่พอเพียงแก่การยังชีพ นันทนาการ มีกิจกรรมนันทนาการเพื่อการบันเทิง และการพักผ่อนใจอย่างมีคุณภาพ การบริการสังคมทั่วไป ให้บริการแก่ประชาชนโดยเฉพาะผู้ยากจนผู้ด้อยโอกาสและกลุ่มเป้าหมายพิเศษ เพื่อช่วยสร้างเสริม การมีคุณภาพชีวิตที่ดี ช่วยพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข

สรุปผลการวิจัย

ในการศึกษาการศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลสตึก อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ ผลการศึกษาสรุปได้ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ความต้องการในการจัดสวัสดิการของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลสตึก

ผู้สูงอายุเป็นวัยที่มีปัญหาด้านสุขภาพร่างกาย และด้านจิตใจ เนื่องจากเป็นช่วงวัยที่ถอยห่างจากสังคมส่วนใหญ่ ดังนั้นจึงมีความต้องการในด้านต่าง ๆ เพื่อสนองตอบต่อความต้องการของวัย จากการศึกษาความต้องการในการจัดสวัสดิการของผู้สูงอายุ มีความต้องการที่จะให้จัดสวัสดิการ 6 ด้าน ได้แก่ การจัดสวัสดิการด้านสุขภาพและการรักษาพยาบาล ด้านรายได้ ด้านที่พักอาศัย ด้านนันทนาการ ด้านการบริการทางสังคม และด้านการบริการและเครือข่ายเกื้อหนุน

ตอนที่ 2 แนวทางในการจัดสวัสดิการแก่ผู้สูงอายุในเทศบาลตำบลสตึก

แนวทางการจัดสวัสดิการแก่ผู้สูงอายุของเทศบาลตำบลสตึก พบว่า แนวทางการจัดสวัสดิการเป็นแนวทางการจัดที่แยกประเด็นการจัดแต่ละด้าน ได้แก่ 1. แนวทางการจัดสวัสดิการด้านรายได้ พบว่า เทศบาลต้องมีการจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติมหรือประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณเพื่อเพิ่มเบี้ยยังชีพ และการจัดฝึกอบรมอาชีพให้แก่ผู้สูงอายุ 2. แนวทางการจัดสวัสดิการด้านการรักษาพยาบาล พบว่า การจัดเจ้าหน้าที่เพื่อออกไปให้คำแนะนำการดูแลสุขภาพ การประสานความร่วมมือกับอาสาสมัครสาธารณสุขหมู่บ้าน (อสม.) เพื่อให้ดูแลผู้สูงอายุ นอกจากนั้นควรมีการจัดตั้งอาสาสมัครผู้ดูแลผู้สูงอายุ (อสผ.) ในเขตพื้นที่ ซึ่งเป็นแนวทางและวิธีการที่จะทำให้ผู้สูงอายุได้รับการดูแลอย่างถูกวิธีและเอาใจใส่ 3. แนวทางการจัดสวัสดิการด้านที่อยู่อาศัย พบว่า เทศบาลควรจัดสรรงบประมาณเพื่อซ่อมแซมที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุที่มีสภาพชำรุดที่อยู่อาศัยไม่มีความมั่นคงแข็งแรง ซึ่งต้องเรียงลำดับตามความเดือดร้อนของแต่ละครัวเรือน นอกจากนั้นควรมีการจัดเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเข้าไปให้คำแนะนำด้านสุขอนามัยของที่พักอาศัยให้แก่บ้านเรือนที่มีผู้สูงอายุอาศัยอยู่ และการจัดหาที่พักให้กับผู้สูงอายุที่ไม่มีที่พักอาศัยให้ทั่วถึง 4. แนวทางการจัดสวัสดิการด้านนันทนาการ พบว่า ควรมีการจัดสรรงบประมาณในการจัดทัศนศึกษาสถานที่สำคัญทางศาสนาในพื้นที่อื่น ๆ หรือพื้นที่ใกล้เคียงประจำปี เพื่อให้ผู้สูงอายุได้พักผ่อนและได้พบปะพูดคุยระหว่างกันในวัยเดียวกัน นอกจากนั้น การจัดกิจกรรมวันผู้สูงอายุในเทศบาลสงกรานต์เป็นสิ่งที่ควรจัดทำอย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกปี ซึ่งจะช่วยให้ลูกหลานหรือคนในสังคมได้ตระหนักและเห็นถึงความสำคัญของผู้สูงอายุและผู้สูงอายุก็ได้ตระหนักถึงคุณค่าในตนเอง 5. แนวทางการจัดสวัสดิการด้านความมั่นคงทางสังคม ครอบครัว ผู้ดูแลและการคุ้มครอง พบว่า เทศบาลควรจัดเทศบาลเคลื่อนที่เพื่อให้บริการต่าง ๆ กับประชาชนอย่างน้อย 2 เดือนต่อ 1 ครั้ง เพื่อจะได้ตรวจสอบสุขภาพแก่ผู้สูงอายุ นอกจากนั้นเทศบาลต้องประสานความร่วมมือกับอาสาสมัครสาธารณสุขหมู่บ้าน (อสม.) เพื่อให้คำแนะนำวิธีการรักษาสุขภาพแก่ผู้สูงอายุ มีการจัดกิจกรรมออกกำลังกายที่เหมาะสมกับวัย และการจัดหาพาหนะรับส่งในการเข้ารับบริการตรวจร่างกายตามระยะเวลาที่โรงพยาบาลนัดหมาย 6. แนวทางการจัดสวัสดิการด้านการบริการและเครือข่ายเกื้อหนุน พบว่า แนวทางการจัดสวัสดิการด้านการบริการและเครือข่ายเกื้อหนุนการพัฒนา เป็นสิ่งที่จำเป็นต่อการพัฒนาสวัสดิการในด้านต่าง ๆ ของเทศบาลตำบลสตึก โดยแนวทางที่มีการนำเสนอ ได้แก่ การประสานกับหน่วยงานภาคีเครือข่ายพัฒนาที่เกี่ยวข้อง กลุ่มอาชีพ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนหรือกลุ่มประชาสังคมในชุมชนให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาและจัดสวัสดิการแก่ผู้สูงอายุ นอกจากนั้น การจัดตั้งชมรมเครือข่ายผู้สูงอายุเป็นแนวทางหนึ่งที่จะก่อให้เกิดการช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันได้

ข้อเสนอแนะ

ในการศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลตึก อำเภอตึก จังหวัดบุรีรัมย์ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

เชิงนโยบาย องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีการจัดทำแผนพัฒนาและการจัดสวัสดิการแก่ผู้สูงอายุทั้งในระยะสั้นและระยะยาว ในการวางแผนการพัฒนาการจัดสวัสดิการควรให้ผู้สูงอายุมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางในการพัฒนาเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการอย่างทั่วถึง

เชิงปฏิบัติ ควรมีการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น ๆ ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการจัดสวัสดิการ ทั้งภาครัฐและเอกชนทั้งในและนอกหมู่บ้านเพื่อช่วยเหลือ สนับสนุนการจัดสวัสดิการในด้านต่าง ๆ

เชิงวิชาการ ควรมีการศึกษาถึงปัญหาการจัดสวัสดิการแก่ผู้สูงอายุในแต่ละด้านเพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหามาและนำไปสู่การพัฒนาการจัดสวัสดิการแก่ผู้สูงอายุ และการจัดสวัสดิการที่หลากหลาย

เอกสารอ้างอิง

ณรงค์ เพ็ชรประเสริฐ. (2549) จุดเปลี่ยนแปลงยุคสมัย : จากโลกาภิวัตน์...สู่...ชนบท. กรุงเทพฯ :

เอ็ดสันเพรส โปรดักส์.

ทิพย์สุคนธ์ ผลประสาท. (2543) การดูแลสุขภาพตนเองของผู้สูงอายุ อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์. วิทยาลัยศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ศศ.ม.) สาขาพัฒนาสังคม, บัณฑิตวิทยาลัย, ขอนแก่น :มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

เทศบาลตำบลตึก. (2552) แผนพัฒนาระยะ 3 ปี เทศบาลตำบลตึก อำเภอตึก จังหวัดบุรีรัมย์.

บุรีรัมย์ : เอกสารอัดสำเนา.

พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, กระทรวง. (2545) แผนพัฒนางานสวัสดิการสังคมและ

สังคมสงเคราะห์แห่งชาติ ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2545-2549). กรุงเทพฯ : ม.ป.ท. เอกสารอัดสำเนา

วิไลวรรณ วัฒนานนท์. (2543) ความต้องการของผู้สูงอายุชุมชนบ้านเป็ด อำเภอเมือง จังหวัด

ขอนแก่น วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสังคมศาสตร์, ขอนแก่น : บัณฑิต

วิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ศศิพัฒน์ ยอดเพชร. (2534) การประมวลองค์ความรู้เกี่ยวกับผู้สูงอายุในประเทศไทยด้านครอบครัว

และผู้สูงอายุ. ม.ป.ท.